

SODBA SODIŠČA (drugi senat)

z dne 13. julija 2006^{*}

V zadevi C-103/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi členov 68 ES in 234 ES, ki ga je vložilo Oberster Gerichtshof (Avstrija) z odločbo z dne 2. februarja 2005, ki je na Sodišče prispela 28. februarja 2005, v postopku

Reisch Montage AG

proti

Kiesel Baumaschinen Handels GmbH,

SODIŠČE (drugi senat),

v sestavi C. W. A. Timmermans, predsednik senata, J. Makarczyk, P. Kūris, G. Arestis
in J. Klučka (poročevalec), sodniki,

^{*} Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: D. Ruiz-Jarabo Colomer,
sodni tajnik: R. Grass,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za nemško vlado M. Lumma, zastopnik,
- za francosko vlado G. de Bergues in A. Bodard-Hermant, zastopnika,
- za Komisijo Evropskih skupnosti A.-M. Rouchaud-Joët in S. Grünheid, zastopnika,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi
14. marca 2006

izreka naslednjo

Sodbo

¹ Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 2001, L 12, str. 1).

- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med Reisch Montage AG (v nadaljevanju: Reisch Montage) in Kiesel Baumaschinen Handels GmbH (v nadaljevanju: Kiesel) zaradi vračila dolga v znesku 8.689,22 EUR.

Pravni okvir

Skupnostna ureditev

- 3 Enajsta, dvanajsta in petnajsta uvodna izjava Uredbe št. 44/2001 določajo:

„(11) Pravila o pristojnosti morajo biti čimbolj predvidljiva in morajo temeljiti na načelu, da se pristojnost praviloma določa po stalnem prebivališču toženca, pri čemer mora taka pristojnost vedno obstajati, razen v nekaterih točno opredeljenih primerih, v katerih je zaradi predmeta pravde ali avtonomije strank upravičena druga navezna okoliščina. [...]

(12) Poleg stalnega prebivališča toženca mora obstajati tudi alternativna podlaga pristojnosti, ki temelji na tesni povezavi med sodiščem in sporom ali ki je v interesu ustreznosti sodnega varstva.

[...]

- (15) V interesu ustreznega sodnega varstva je treba čimbolj zmanjšati možnost sočasnih postopkov in zagotoviti, da v dveh državah članicah niso izdane nezdružljive sodne odločbe. [...]"

- 4 Člen 2(1) navedene uredbe v poglavju II, oddelek 1, pod naslovom „Splošne določbe“, določa:

„Ob upoštevanju določb te uredbe so osebe s stalnim prebivališčem v državi članici ne glede na njihovo državljanstvo tožene pred sodišči te države članice.“

- 5 Člen 3 te uredbe, tudi v omenjenem poglavju II, oddelek 1, določa:

„1. Osebe s stalnim prebivališčem v državi članici so lahko tožene pred sodišči druge države članice samo na podlagi pravil, opredeljenih v oddelkih od 2 do 7 tega poglavja.

2. Zoper te osebe zlasti ni dovoljeno uporabiti nacionalnih pravil o pristojnosti iz Priloge I.“

- 6 Na podlagi člena 5 Uredbe št. 44/2001 v oddelku 2 poglavja II, pod naslovom „Posebna pristojnost“, je lahko oseba s stalnim prebivališčem v državi članici tožena v drugi državi članici pod določenimi pogoji.

7 Poleg tega člen 6 te Uredbe, tudi v omenjenem oddelku 2, določa:

„Oseba s stalnim prebivališčem v državi članici je lahko tožena tudi:

1. če je ena od več toženih oseb, tudi pred sodiščem kraja, kjer ima ena od njih stalno prebivališče, če so tožbeni zahtevki med seboj tako tesno povezani, da jih je smotrno obravnavati in o njih odločati skupaj, da bi se s tem izognili tveganju nezdružljivosti sodnih odločb, ki bi lahko bile posledica ločenih postopkov;

[...]“

Nacionalna ureditev

8 Člen 6(1) zakona o stečajnem postopku (Konkursordnung, v nadaljevanju: KO) določa:

„Po uvedbi stečaja proti stečajnemu dolžniku ni mogoče začeti niti nadaljevati postopkov, katerih predmet je zahtevk ali zavarovanje iz pravic na premoženju, ki sodi v stečajno maso.“

Spor o glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 9 Družba Reisch Montage s sedežem v Lihtenštajnu je 30. januarja 2004 pri Bezirksgericht Bezau (Avstrija) proti M. Gisingerju, stanujočem v Avstriji, in družbi Kiesel s sedežem v Nemčiji vložila tožbo za plačilo. Družba Kiesel je bila porok M. Gisingerja za znesek 8.689,22 EUR, katerega vračilo zahteva družba Reisch Montage.
- 10 S sklepom z dne 24. februarja 2004 je Bezirksgericht Bezau na podlagi člena 6(1) KO zavrglo tožbo družbe Reisch Montage proti M. Gisingerju, ker je bil 23. julija 2003 glede njegovega premoženja uveden stečajni postopek, ki na dan vložitve omenjene tožbe še ni bil končan. Ta sklep je postal pravnomočen.
- 11 Družba Kiesel je nato izpodbijala pristojnost sodišča, ki je odločalo, in zatrjevala, da se družba Reisch Montage v upravičevanje pristojnosti Bezirksgericht Bezau ne more sklicevati na člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001, ker je bila tožba proti M. Gisingerju na podlagi člena 6(1) KO zavržena kot nedopustna.
- 12 Bezirksgericht Bezau je s sodbo z dne 15. aprila 2004 ugodilo ugovoru nepristojnosti, ki ga je vložila družba Kiesel, in zavrglo tožbo družbe Reisch Montage zaradi krajevne in mednarodne nepristojnosti tega sodišča.
- 13 Landesgericht Feldkirch (Avstrija), ki je odločalo o pritožbi, je omenjeno sodbo spremenilo in zavrnilo ugovor nepristojnosti, ki ga je vložila družba Kiesel.

- 14 Ta družba je vložila revizijo pri Oberster Gerichtshof, ki je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali se tožeča stranka lahko sklicuje na člen 6, točka 1, Uredbe [...] št. 44/2001, če vloži tožbo proti v državi sodišča stanujoči osebi in proti osebi s sedežem v drugi državi članici, tožba proti v državi sodišča stanujočo osebo pa je že ob vložitvi tožbe nedopustna zaradi uvedbe stečajnega postopka nad premoženjem te osebe, kar je po nacionalnem pravu procesna ovira?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 15 Predložitveno sodišče z vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se je nanj mogoče sklicevati v primeru tožbe, ki je bila v državi članici vložena proti prvotoženi stranki s stalnim prebivališčem v tej državi in drugotoženi stranki s sedežem v drugi državi članici, kadar se šteje, da je bila ta tožba že ob vložitvi nedopustna glede prvotožene stranke.

Sodišču predložena stališča

- 16 Nemška vlada meni, da je treba člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati ozko zato, da se ne bi omajalo načelo pristojnosti sodišč v kraju stalnega prebivališča tožene stranke iz člena 2(1) te uredbe.

- 17 Po njenem mnenju je treba šteti – čeprav je ob vložitvi tožbe postopek proti eni od dveh toženih strank nedopusten, ker je ta v stečajnem postopku – da tožbena zahtevka proti obema toženima strankama med seboj nista „tako tesno povezan[a], da j[u] je smotrno obravnavati in o nji[ju] odločati skupaj,“ v smislu navedenega člena 6, točka 1. Te določbe naj torej v takem primeru, kot je v postopku v glavni stvari, ne bi bilo mogoče uporabiti.
- 18 Francoska vlada in Komisija Evropskih skupnosti trdita nasprotno, da se je v takem primeru mogoče sklicevati na omenjeno določbo.
- 19 Po mnenju francoske vlade člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 določa samo to, da je v primeru več toženih strank te mogoče tožiti pred sodiščem stalnega prebivališča ene od njih, kadar so njihovi tožbeni zahtevki povezani. V nasprotju s točko 2 tega člena naj njegova točka 1 ne bi postavljala nobenega posebnega pogoja, ki bi preprečeval, da se ga ne bi uporabilo z izključnim namenom, da neko toženo stranko izvzame iz pristojnosti sodišča v kraju njenega stalnega prebivališča.
- 20 Ta vlada se sklicuje na sodno prakso Sodišča (sodbe z dne 15. maja 1990 v zadevi Hagen, C-365/88, Recueil, str. I-1845, točki 20 in 21; z dne 27. aprila 2004 v zadevi Turner, C-159/02, Recueil, str. I-3565, točka 29, in z dne 26. maja 2005 v zadevi GIE Réunion européenne in drugi, C-77/04, ZOdl., str. I-4509, točka 34), ko zatrjuje, da nacionalno sodišče zavrženja tožbe glede garancij ne more utemeljiti z okoliščino, da ima porok stalno prebivališče v drugi državi članici, kot je država, v kateri je to sodišče in v kateri ima stalno prebivališče dolžnik, glede katerega tožba ni dopustna.

- 21 Komisija zatrjuje, da družba Reisch Montage vendarle ne more vložiti nedopustne tožbe proti toženi stranki s stalnim prebivališčem v državi članici z izključnim namenom, da bi drugo toženo stranko izvzela iz načelne pristojnosti sodišč države članice, v kateri ima stalno prebivališče. Pristojno sodišče naj bi bilo torej dolžno preučiti, ali je prišlo do zlorabe člena 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001.

Odgovor Sodišča

- 22 Uvodoma je treba opozoriti, da je pristojnost iz člena 2 Uredbe št. 44/2001, in sicer pristojnost sodišč države članice na ozemlju, na katerem ima tožena stranka stalno prebivališče, splošno načelo in da ta uredba le kot odstopanje od tega načela določa pravila o posebni pristojnosti v taksativno naštetih primerih, v katerih je toženo stranko mogoče ali se jo mora, odvisno od primera, tožiti pri sodišču druge države članice (glej glede Konvencije z dne 27. septembra 1968 o pristojnosti in izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (UL 1972, L 299, str. 32, v nadaljevanju: Bruseljska konvencija), katere določbe so v bistvu enake kot v Uredbi št. 44/2001, sodbi z dne 27. oktobra 1998 v zadevi Réunion européenne in drugi, C-51/97, Recueil, str. I-6511, točka 16, in z dne 5. februarja 2004 v zadevi Frahuil, C-265/02, Recueil, str. I-1543, točka 23).
- 23 Glede na to je treba v skladu z ustaljeno sodno prakso navedene določbe o posebni pristojnosti razlagati ozko, kar ne dopušča razlage zunaj primerov, ki so izrecno navedeni v Uredbi št. 44/2001 (glede Bruseljske konvencije glej sodbo z dne 10. junija 2004 v zadevi Kronhofer, C-168/02, ZOdl., str. I-6009, točka 14 in navedena sodna praksa).

- ²⁴ Nacionalno sodišče mora ta pravila razlagati ob spoštovanju načela pravne varnosti, ki je eden od ciljev Uredbe št. 44/2001 (glede Bruselske konvencije glej sodbe z dne 28. septembra 1999 v zadevi GIE Groupe Concorde in drugi, C-440/97, Recueil, str. I-6307, točka 23; z dne 19. februarja 2002 v zadevi Besix, C-256/00, Recueil, str. I-1699, točka 24, in z dne 1. marca 2005 v zadevi Owusu, C-281/02, ZOdl., str. I-1383, točka 38).
- ²⁵ To načelo zahteva zlasti, da se pravila o posebni pristojnosti razlagajo na način, ki razumno skrbni toženi stranki omogoča, da primerno predvidi, pred katerim sodiščem, ki ni sodišče njenega stalnega prebivališča, je lahko tožena (glej zgoraj navedene sodbe GIE Groupe Concorde in drugi, točka 24; Besix, točka 26, in Owusu, točka 40).
- ²⁶ Glede posebne pristojnosti iz člena 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 se lahko toženo stranko, če je več toženih strank, toži pred sodiščem kraja, v katerem ima ena od njih stalno prebivališče, če „so tožbeni zahtevki med seboj tako tesno povezani, da jih je smotrno obravnavati in o njih odločati skupaj, da bi se s tem izognili tveganju nezdržljivosti sodnih odločb, ki bi lahko bile posledica ločenih postopkov“.
- ²⁷ Glede tega je treba ugotoviti, prvič, da ta določba ne vsebuje nobene izrecne napotitve k uporabi notranjih pravil niti nobenega pogoja, da bi moral biti na podlagi nacionalne ureditve tožbeni zahtevki proti več toženim strankam ob njegovi vložitvi dopusten glede vsake od njih.

- 28 Drugič, treba je poudariti, da se postavljeno vprašanje ne glede na ugotovitev pod prvič nanaša na to, ali nacionalno pravilo, ki določa ugovor nedopustnosti, lahko pomeni oviro za uporabo člena 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001.
- 29 V skladu z ustaljeno sodno prakso je treba določbe te uredbe razlagati samostojno ob upoštevanju njenega sistema in ciljev (glede Bruselske konvencije glej sodbo z dne 15. januarja 2004 v zadevi Blijdenstein, C-433/01, Recueil, str. I-981, točka 24 in navedena sodna praksa).
- 30 Iz navedenega izhaja, da zato, ker ne sodi med člene, kot je na primer člen 59 Uredbe št. 44/2001, ki izrecno določajo uporabo notranjih pravil in so torej njena pravna podlaga, člena 6, točka 1, te uredbe ni mogoče razlagati tako, da je njegova uporaba lahko odvisna od učinkov notranjih pravil.
- 31 V teh okoliščinah se je na člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 mogoče sklicevati v primeru tožbe, ki je bila v državi članici vložena proti prvotoženi stranki s stalnim prebivališčem v tej državi in drugotoženi stranki s sedežem v drugi državi članici, tudi kadar se šteje, da je bila ta tožba že ob njeni vložitvi na podlagi nacionalne ureditve nedopustna glede prvotožene stranke.
- 32 Vendar je treba opozoriti, da pravila o posebni pristojnosti iz člena 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 ni mogoče razlagati tako, da tožeči stranki omogoča oblikovanje tožbenega zahtevka proti več toženim strankam z izključnim namenom, da bi eno od njih izvzelo iz pristojnosti sodišč države članice, v kateri ima stalno prebivališče

(glede Bruselske konvencije glej sodbo z dne 27. septembra 1988 v zadevi Kalfelis, 189/87, Recueil, str. 5565, točki 8 in 9, in zgoraj navedeno sodbo Réunion européenne in drugi, točka 47). Vendar ne kaže, da bi šlo v postopku v glavni stvari za tak primer.

- 33 Glede na vse navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 6, točka 1, Uredbe št. 44/2001 razlagati tako, da se je v takem primeru, kot je obravnavan v postopku v glavni stvari, na ta člen mogoče sklicevati v primeru tožbe, ki je bila v državi članici vložena proti prvotoženi stranki s stalnim prebivališčem v tej državi in drugotoženi stranki s sedežem v drugi državi članici, tudi kadar se šteje, da je bila ta tožba že ob njeni vložitvi na podlagi nacionalne ureditve nedopustna glede prvotožene stranke.

Stroški

- 34 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (drugi senat) razsodilo:

Člen 6, točka 1, Uredbe Sveta (ES) št. 44/2001 z dne 22. decembra 2000 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah je treba razlagati tako, da se je v takem primeru, kot se obravnava

v postopku v glavni stvari, na ta člen mogoče sklicevati v primeru tožbe, ki je bila v državi članici vložena proti prvotoženi stranki s stalnim prebivališčem v tej državi in drugotoženi stranki s sedežem v drugi državi članici, tudi kadar se šteje, da je bila ta tožba že ob vložitvi na podlagi nacionalne ureditve nedopustna glede prvotožene stranke.

Podpisi